

Sygn. akt III AUa 1664/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Krzeczowska – Lasoń
Sędziowie:	SA Małgorzata Gerszewska
	SA Lucyna Ramlo

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2020 r. w Gdańsku na posiedzeniu niejawnym

sprawy L. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji L. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 24 września 2019 r., sygn. akt VII U 3361/19

I. oddała apelację;

II. zasądza od L. S. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Iwona Krzeczowska – Lasoń SSA Lucyna Ramlo

Sygn. akt III AUa 1664/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 10 kwietnia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu L. S. prawa do emerytury wraz z rekompensatą, gdyż na mocy decyzji z 17 stycznia 2013 r. ubezpieczony ma ustalone prawo do emerytury pomostowej od (...) r.

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji, domagając się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do rekompensaty za pracę w warunkach szczególnych. Ubezpieczony wskazał, że w jego ocenie art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych nie wyklucza możliwości przyznania rekompensaty w przypadku wcześniejszego nabycia prawa do emerytury pomostowej. Ubezpieczony wskazał, że w 2012 r. złożył wniosek o emeryturę pomostową, w którym

zaznaczył, że nie będzie jej pobierał. Ponadto, w decyzji z 17 stycznia 2013 r. przyznającej prawo do emerytury pomostowej nie pouczono go, że zostaje on pozbawiony prawa do rekompensaty.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, powołując się na argumentację z zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z 24 września 2019 r. oddalił odwołanie (pkt 1) i zasądził od ubezpieczonego L. S. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2). Sąd ustalił, że L. S. urodzony(...) r., 22 listopada 2012 r. złożył w organie rentowym wniosek o emeryturę pomostową. Na mocy decyzji organu rentowego z 17 stycznia 2013 r. przyznano ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej od (...) r. W związku ze złożonym oświadczeniem informującym o zamiarze osiągnięcia przychodu w wysokości powodującej zawieszenie świadczenia, wypłata emerytury pomostowej została zawieszona od (...) r. Wnioskodawca 27 grudnia 2017 r. złożył w organie rentowym wniosek o emeryturę w wieku powszechnym. Emerytura została przyznana decyzją z dnia 4 stycznia 2018 r. Ubezpieczony 21 marca 2019 r. złożył wniosek o naliczenie rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych i przeliczenie emerytury z uwzględnieniem tej rekompensaty.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie za bezzasadne.

Bezsporne jest to, że ubezpieczony na mocy decyzji organu rentowego z dnia 17 stycznia 2013 r. ma ustalone prawo do emerytury pomostowej od dnia (...) r. i ta okoliczność wyłącza jego prawo do rekompensaty. Kwestia niepobierania przez ubezpieczonego emerytury pomostowej pozostaje bez wpływu na wynik niniejszego postępowania. Prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego nabywa się bowiem z mocy prawa w razie zajścia sytuacji objętej ochroną (w przypadku emerytury jest to zaprzestanie pracy) i po spełnieniu przez ubezpieczonego warunków nabycia danego prawa. Co więcej, decyzja organu rentowego w kwestii prawa do świadczenia ma charakter deklaratoryjny, tj. jedynie stwierdza spełnienie (lub niespełnienie) wszystkich warunków nabycia prawa do świadczeń. Z kolei wypłata emerytury, wstrzymanie wypłaty czy zawieszenie wypłaty są związane wyłącznie z realizacją tego prawa.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 98 §§ 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. Wysokość tych kosztów Sąd ustalił w oparciu o § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (j.t. Dz.U. z 2018, poz. 265).

Apelację od wyroku wniósł ubezpieczony, zaskarżając go w całości. Przedmiotowemu orzeczeniu zarzucił naruszenie prawa materialnego tj. art. 21 ust 2 ustawy o emeryturach pomostowych poprzez uznanie, że ubezpieczony nabył prawo do emerytury pomostowej, podczas gdy emerytura nie była mu wypłacana w związku ze złożonym przez niego oświadczeniem o zamiarze osiągnięcia przychodu w wysokości powodującej zawieszenie świadczenia, co skutkowało błędnym przyjęciem, że ubezpieczonemu nie przysługuje rekompensata z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnych charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Mając powyższe na uwadze skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zmianę decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z dnia 10 kwietnia 2019 r. nr (...) poprzez przyznanie mu prawa do rekompensaty oraz zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów sądowych.

Sprawa została rozpoznana na posiedzeniu niejawnym zgodnie z art. 15 zzs⁽³⁾ ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374 ze zm.) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. poz. 875).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Odnosząc się do zarzutu apelującego kwestionującego ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, to w ocenie Sądu Apelacyjnego nie wypada on korzystnie dla odwołującego się. Apelacja nie zawiera argumentów pozwalających na podjęcie skutecznej polemiki z ustaleniami Sądu pierwszej instancji. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy a prezentujące sekwencję kolejnych zdarzeń związanych z ubieganiem się przez odwołującego się o przyznanie mu rekompensaty oraz dokonaną ocenę prawną i przyjmuje je za własne, zatem nie zachodzi potrzeba ich szczegółowego powtarzania na etapie postępowania apelacyjnego. W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności dowodów z dokumentów zawartych w aktach emerytalnych ubezpieczonego, brak jest podstaw do kwestionowania tych ustaleń. Sąd Apelacyjny podziela także ocenę prawną i ostateczną konkluzję Sądu I instancji co do oceny, że odwołanie ubezpieczonego, jako niezasadne, winno podlegać oddaleniu.

Sąd Okręgowy odwołując się do regulacji ustawy o emeryturach pomostowych prawidłowo wskazał, że ustawową definicją rekompensaty określa art. 2 pkt 5 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. W myśl tego przepisu rekompensata to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeżdą prawa do emerytury pomostowej. Gramatyczna wykładnia ustawowej definicji rekompensaty jednoznacznie wskazuje, że świadczenie to dotyczy takich ubezpieczonych, którzy nie mogą nabyć prawa do emerytury pomostowej i którzy równocześnie utracili możliwość nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, to znaczy takich ubezpieczonych, którzy nie spełnili łącznie warunków przewidzianych w art. 32, art. 46 lub art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Celem przepisu art. 2 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych jest przyznanie odszkodowania (rekompensaty) za rzeczywistą utratę określonych uprawnień, co oznacza, że dotyczy on tylko tych ubezpieczonych, którzy ze względu na niespełnienie chociażby jednego ustawowego warunku (wieku, ogólnego stażu emerytalnego) nie mogli skorzystać z dotychczasowych regulacji i nabyć prawa do emerytury w wieku niższym niż powszechny wiek emerytalny, a także nie mogą skorzystać z regulacji nowych, przewidzianych ustawą o emeryturach pomostowych. Przepis art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych potwierdza wyżej przedstawiony sposób rozumienia rekompensaty.

Przez nabycie prawa do emerytury rozumie się spełnienie wszystkich warunków przysługiwania prawa do świadczenia. Prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego nabywa się bowiem z mocy prawa (*ex lege*) w razie zajścia sytuacji objętej ochroną (zdarzenie ubezpieczeniowe) po spełnieniu wymaganych przez ustawę warunków. Prawem nabywanym *ex lege*, wraz ze spełnieniem wymaganych przez ustawę warunków, jest w szczególności, prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym, a także prawo do emerytury pomostowej uzależnione od szczególnych warunków pracy.

Warunki nabycia prawa do emerytury pomostowej zostały spełnione przez wnioskodawcę, który osiągnął wiek 60 lat w dniu(...) r. W rezultacie spełnienia warunków ustawowych dotyczących prawa do emerytury pomostowej, organ rentowy przyznał wnioskodawcy decyzją z 23 maja 2013 r. prawo do tego świadczenia, w uwzględnieniu wniosku złożonego przez wnioskodawcę w 2012 r. Decyzja ta miała charakter deklaratoryjny w tym zakresie, że potwierdziła ona nabycie przez wnioskodawcę prawa do emerytury pomostowej, rozumianego jako spełnienie wymaganych ustawowo warunków. Wnioskodawca nabył zatem prawo do emerytury pomostowej, które zostało ustalone decyzją organu rentowego, w związku z czym spełniona została przesłanka negatywna prawa do rekompensaty, wyrażona w art. 2 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych. Bez znaczenia jest natomiast to, że wnioskodawca nie pobierał przyznanej mu wcześniejszej emerytury pomostowej. Takiej przesłanki (tj. pobierania lub wypłacania świadczenia) nie przewidziano bowiem w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych, który odwołuje się jednoznacznie do nabycia prawa do emerytury, a nie do wypłacania emerytury.

W przypadku ubezpieczonego jego prawo do emerytury pomostowej zostało "potwierdzone" decyzją z 23 maja 2013 r. Gdyby nawet odwołujący nie złożył wniosku o emeryturę pomostową, a z mocy prawa spełniał warunki konieczne do nabycia prawa do takiego świadczenia, to także z mocy art. 21 ust. 2 nie byłby uprawniony do rekompensaty (por. wyrok Sądu Najwyższego z 16 maja 2018 r. III UK 88/17 LEX 25492876).

Mając powyższe na względzie, na mocy art. 385 k.p.c. apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na mocy art. 98 § 1 i 3, art. 99 i art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c. i wyrażonej zasady odpowiedzialności za wynik procesu, o ich wysokości na podstawie § 9 ust. 2 w związku z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265).

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Iwona Krzeczowska – Lasoń SSA Lucyna Ramlo